

# Bestraling (en chemo) na een laryngectomie

Bestraling beschadigt behalve kankercellen helaas ook gezonde cellen. Afhankelijk van het bestraalde gebied en de dosering kunt u last krijgen van bijvoorbeeld keelpijn, een droge mond, aften, slikklachten, verminderde eetlust, vermoeidheid en hinderlijke slijmvorming.

## Invloed bestraling en chemo op het eten en drinken

Als een deel van de slokdarm in het bestraalde gebied ligt kunt u tijdelijk last krijgen van een branderig gevoel tijdens het eten. Bestraling kan ook littekenweefsel veroorzaken in het bovenste gedeelte van de slokdarm. Ook daardoor kunt u moeite krijgen met slikken. Benoem uw klachten of vragen bij de arts of verpleegkundige. Een diëtist, logopedist of mondhygiënist kan hulp bieden.

Chemotherapie bestaat uit het toedienen van celdodende middelen of medicijnen die de celdeling remmen (cytostatica). Deze medicijnen tasten ook gezonde cellen aan. Chemotherapie versterkt de mogelijke bijwerkingen van de bestraling.

Problemen als smaakveranderingen, afkeer van bepaald voedsel, gevoelige mondslijmvliezen, vermoeidheid en misselijkheid en/of braken kunnen optreden. Ook hierbij geldt: als u klachten ervaart, bespreek deze met de arts en of verpleegkundige.

## Droge mond en hinderlijke slijmvorming

Een droge mond kan ontstaan als bijwerking van de bestraling. Door de bestraling raken de speekselklieren beschadigd. De mond wordt vochtig en schoon gehouden door speeksel. U produceert ongeveer 0,5 tot 0,75 liter speeksel per dag. Normaal gesproken is het dun, waterig en vloeibaar. Een droge mond kan een tijdelijk, maar ook een blijvend probleem zijn. Als een groot deel van de speekselklieren bestraald is geweest bestaat de kans dat de klachten nooit meer helemaal weggaan.

Speekselklieren die door de bestraling niet meer of onvoldoende werken, maken taai en draderig speeksel. Het gevolg hiervan is een droge mond. Eten is lastig, het voedsel blijft als een droge, moeilijk weg te werken massa in de mond hangen. Drinken is dan noodzakelijk om het eten weg te spoelen.

Hinderlijke slijmvorming kan te maken hebben met de behandeling. Voeding is nooit de oorzaak. Wel kunnen zoete melkproducten (melk, pap, vla) een plakkerig gevoel in de mond geven.

## Adviezen bij huidirritatie tijdens bestraling

Door bestraling kan de huid rood, geïrriteerd en pijnlijk worden. Een pleister plakken is dan soms niet mogelijk. Overleg met de radiotherapeut of verpleegkundige of en welke zalf u hiervoor kan gebruiken.

Meer adviezen:

- Draag geen knellende, schurende, katoenen kleding of synthetische stoffen op de bestraalde huid.
- De bestraalde huid heeft veel tijd nodig om te herstellen. Houd er verder rekening mee dat de kleur van de bestraalde huid enigszins verandert en dat dit blijvend kan zijn.
- Plak geen (stoma-)pleisters op de geïrriteerde, kapotte bestraalde huid.
- Ter bescherming van uw stoma kunt u gebruikmaken van wasbare beschermingsbefjes. Ook kunt u gebruik maken van een dun schuimrubber wegwerp foampje die voor het stoma geplakt kan worden. Befjes zijn er in verschillende soorten (rolkraag/sjaal), materiaal (katoen, synthetisch) en dikte. Na voldoende herstel van de huid kunt u weer beginnen met het gebruik van de pleisters.
- Het is van belang dat u toch -dus ook bij een geïrriteerde, kapotte huid tijdens en na de bestraling- een soepele tracheacanule blijft dragen om krimpen van het stoma te voorkomen.

## Schildklierfunctie

Na een totale laryngectomie al dan niet gecombineerd met radiotherapie wordt vaak gezien dat de schildklier minder goed gaat werken. Het gaat dan om een langzaam werkende schildklier.

De schildklier maakt een hormoon dat de stofwisseling regelt. Bij een te langzaam werkende schildklier maakt de schildklier te weinig hormoon. U voelt zich daardoor sneller moe en kunt zwaarder worden. Dit kan ontstaan kort na de ingreep, maar ook jaren later indien u bestraald bent.

Als u deze klachten heeft is het goed dit te melden aan uw (huis)arts en/of verpleegkundige. Door bloed te laten prikken kan de schildklierfunctie eenvoudig gecontroleerd worden. De arts overlegt met u of u eventueel medicijnen kunt krijgen hiervoor.

## Links

Deze folder is onderdeel van “Verder zonder Stembanden”.

“Verder zonder stembanden” bevat ook onderstaande onderdelen:

[Laryngectomie: verwijderen van het strottenhoofd](#)

[Ademen-Stomazorg na een laryngectomie](#)

[Eten en drinken na een laryngectomie](#)

[Spreken-Prothesezorg na een laryngectomie](#)

[Ruiken na een laryngectomie](#)

[Soepel houden van hals en schouder na een halsklieroperatie/laryngectomie](#)

[Uw sociaal-emotionele leven na een laryngectomie](#)

[Video's over laryngectomie](#)